

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 23.04.2024 р. №4)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»
Віра РОГОВА
Наказ від «24» квітня 2024 р. № 70

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ВЧИТЕЛІВ (ВИКЛАДАЧІВ) ПРЕДМЕТІВ СОЦІАЛЬНОЇ
ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ:
«ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ»; «ЕТИКА»; «КУЛЬТУРА
ДОБРОСУСІДСТВА»; КУРСИ МОРАЛЬНОГО СПРЯМУВАННЯ;
«ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ ТА ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ»**

Пояснювальна записка

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12 жовтня 2022 року № 904, професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 грудня 2020 року № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898.

Освітня програма також враховує основні положення Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний вчитель (викладач) предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої Програми: професійний розвиток вчителів (викладачів) предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р, та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898.

Основні завдання Програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів (викладачів) предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі закладів загальної середньої освіти;
- поглибити й розширити знання вчителів (викладачів) предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі закладів загальної середньої освіти з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей вчителів (викладачів) предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі закладів загальної середньої освіти;
- удосконалити вміння вчителів (викладачів) предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі закладів загальної середньої освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;

- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою. Вивчення деяких модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання теми програми можуть бути перенесені в інші теми в залежності від загальної концепції робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізована через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи тощо.

Навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах.

Загальні очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері базової середньої освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту повної загальної середньої освіти;
- структури та змісту типової освітньої програми та освітньої програми закладу освіти, типового навчального плану та робочого навчального плану, модельної навчальної програми та навчальної програми;
- планування освітньої діяльності в закладі загальної середньої освіти;
- академічної свободи вчителя в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (освітніх програм, укладених науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), модельних навчальних програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;
- формувати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- використовувати модельну навчальну програму для розроблення навчальної програми;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, готовність стати на захист України, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу: комп'ютерна техніка, офісне ПЗ, навушники, мікрофон, колонки, гаджети (планшет, смартфон), обладнання STEM, медичні засоби, постійний доступ до глобальної мережі «Інтернет», наявність облікового запису Google (особистого чи корпоративного).

1.	Розробник освітньої програми	Лисенко Надія Іванівна, методист вищої категорії відділу загальної середньої освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»					
2.	Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації вчителів (викладачів) предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі; «Здоров'я, безпека та добробут»; «Етика»; «Культура добросусідства»; курси морального спрямування; «Підприємливість та фінансова грамотність»					
3.	Мета програми	Формування, розвиток професійних компетентностей					
4.	Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Учителі (викладачі) предметів соціальної та здоров'язбережувальної соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі («Здоров'я, безпека та добробут»; «Етика»; «Культура добросусідства»; курси морального спрямування; «Підприємливість та фінансова грамотність»)					
5.	Напрямок освітньої програми	Професійна компетентність вчителя (викладача) предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі					
6.	Зміст освітньої програми	№ з/п	Освітній компонент (модуль, тема)	Засоби провадження			
				Кількість годин			
				лекційні	семінарські	практичні	усього
		1.	Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття	4		2	6
		1.1.	Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу	2			2
		1.2.	Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традиції та інновацій	2			2
		1.3.	Національна ідентичність в історичному вимірі			2	2
		2.	Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку	2		18	20
2.1. Інваріантна складова модуля		2		12	14		

		2.1.1.	Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах НУШ	2		2	4
		2.1.2.	Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності			2	2
		2.1.3.	Створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти			2	2
		2.1.4.	Психологічна підтримка учасників освітнього процесу			6	6
		2.2. Варіативна складова модуля				6	6
		2.2.1.	Інклюзивна освіта: теорія і практика			6	6
		2.2.2.	Формування команди для розвитку культури демократії в школі			4	4
		2.2.3.	Побудова індивідуальної програми професійного розвитку вчителя			2	2
		3.	Модуль 3. Фаховий. Організація освітнього процесу з предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі	4		34	38
		3.1. Інваріантна складова модуля			4		16 20
		3.1.1.	Реалізація Концепції «Нова українська школа» в закладах освіти: ресурси та кращі практики	2			2
		3.1.2.	Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь у Новій українській школі: концептуальні ідеї та вимоги до обов'язкових результатів навчання	2			2
		3.1.3.	Нормативно-правове та навчально-методичне забезпечення реалізації Державного стандарту базової середньої освіти соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі			2	2
		3.1.4.	Модельні навчальні програми соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі: авторське бачення та особливості реалізації			2	2
		3.1.5.	Сучасні підходи до викладання предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі			2	2
		3.1.6.	Інноваційні методики викладання предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої			2	2

		галузі				
		3.1.7. Інструменти оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі			2	2
		3.1.8. Реалізація ключових компетентностей та наскрізних умінь у процесі викладання предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі			2	2
		3.1.9. Інформаційно-комунікаційні технології в НУШ			4	4
		3.2. Варіативна складова модуля			18	18
		3.2.1. Фінансова грамотність та ділова активність			6	6
		3.2.2. Особливості викладання курсу «Культура добросусідства»			6	6
		3.2.3. Освітнє середовище закладу освіти: виміри безпеки			6	6
		3.2.4. Упровадження й популяризація відновних практик і розв'язання конфліктів мирним шляхом			6	6
		3.2.5. Діджиталізація освітнього процесу			6	6
		3.2.6. Формування здорових харчових звичок в учасників освітнього процесу			6	6
		3.2.7. Особливості педагогічної взаємодії з учнями цифрового покоління			6	6
		3.2.8. Інструменти формування навичок безпеки й здоров'язбереження в учасників освітнього процесу			6	6
		4. Модуль 4. Діагностико-аналітичний			8	8
		4.1. Установче заняття. Вхідне діагностування			2	2
		4.2. Конференція з обміну досвідом			2	2
		4.3. Захист випускних робіт			2	2
		4.4. Вихідне діагностування			2	2
		Разом:	10		62	72
7.	Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	72 год / 2,4 ЄКТС				

8.	Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована
9.	Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації
10.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05 Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна компетентність (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4); А2 Предметно-методична компетентність (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7); А3 Інформаційно-цифрова компетентність (А3.1, А3.2, А3.3); Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3); В2 Здоров'язбережувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); В3 Проєктувальна компетентність (В3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)
11.	Очікувані результати	Удосконалення загальних та професійних компетентностей
12.	Особа (особи), які виконують освітню програму	Рогова В.Б. Пащенко Д.І. Перерва В.С. Бачинська Є.М. Сотніченко І.І. Довгань А.І. Часнікова О.В. Шевченко А.М. Дишлева І.М. Аносова А.В. Тіщенко А.В. Совенко В.В. Гребеніченко Ю.М. Борбіт А.В. Мазуркевич І.В. Лисенко Н.І. Слободяник Г.І. Славінська М.О.
13.	Строки виконання програми	Календарний рік
14.	Місце виконання	Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»

	освітньої програми	(вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, 09107)
15.	Вартість надання освітньої послуги	Собівартість обраховується в залежності від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства
16.	Мінімальна та максимальна кількість осіб у групі	25-30 осіб
17.	Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
18.	Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/ програма:

Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття

1.1. Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу

Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу: огляд класичних та сучасних підходів. Аналіз програм та національних стратегій розвитку людського капіталу європейських країн та України. Переваги та обмеження у розумінні ролі освіти в процесі формуванні людського капіталу. Розгляд перспектив розвитку освіти та її впливу на людський капітал у майбутньому. Реалізація інноваційного освітнього проекту на всеукраїнському рівні за темою «Модель національного освітнього технопарку з підвищення якості освіти у викликах воєнного/повоєнного часу».

1.2. Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій

Гуманістичні підходи до модернізації освіти. Традиціоналізм в освіті: огляд традиційних підходів до освіти. Методологічні принципи виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності. Генеза проявів цих принципів у модернізації освітнього процесу від античних часів до сьогодення. Стандартизація змісту освіти. Аргументи за збереження традицій в освіті. Прогресивізм в освіті. Ідея інноваційного підходу до освіти. Аргументи за впровадження інновацій в освітній процес.

1.3. Національна ідентичність в історичному вимірі: між конфронтацією та співробітництвом

Поняття національної та громадянської ідентичності. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» та його статті щодо основних напрямків освітньої діяльності. Різновиди освітніх заходів, пропоновані Законом України для реалізації основних напрямків виховання національної та громадянської ідентичностей. Історична генеза української національної ідентичності: між конфронтацією та співробітництвом. Проблематика та методика

національно-патріотичного, військово-патріотичного, громадянського та духовно-морального виховання. Регіональність в становленні української національної та громадянської ідентичності. Роль позашкільних заходів та позакласної роботи у формуванні національної та громадянської ідентичності. Пошукова та творча діяльність учнів у формуванні національної та патріотичної діяльності.

Очікувані результати за соціально-гуманітарним модулем 1 охоплюють:

Знання й розуміння:

- сутності людського капіталу та його впливу на соціально-економічний розвиток;
- ролі освіти у формуванні кваліфікаційного потенціалу суспільства та індивідуального розвитку кожної особистості;
- впливу освіти на здоров'я, економічний розвиток, соціальну стабільність та культурні процеси;
- суті наступних методологічних принципів виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності;
- способів забезпечення якості іншомовної освіти та рівного доступу до неї;
- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів;
- сутності української національної ідеї;
- ролі духовно-морального фактору та духовної свідомості в справі становлення національної ідентичності, мотивації багатьох поколінь українців до захисту своєї Батьківщини.

Уміння:

- аналізувати взаємозв'язок між рівнем освіти нації та її економічними показниками;
- синтезувати інформацію щодо ефективних підходів до розвитку освіти для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- створювати стратегії та програми розвитку освіти з урахуванням потреб сучасного ринку праці та соціокультурних вимог;
- використовувати нові досягнення в психології чи фізіології для поліпшення результативності своєї роботи;
- ефективно використовувати можливості цифрових технологій;
- використовувати у практичній діяльності сучасні тенденції викладання і навчання у закладах освіти з урахуванням впровадження дистанційного навчання;
- використовувати нетрадиційні форми уроків для підвищення мотивації учнів;
- чітко і переконливо висловлювати свої думки про історичні аспекти національної ідентичності та ефективно обмінюватися інформацією з іншими.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- підтримка принципу доступності освіти для всіх шарів суспільства, незалежно від соціального статусу чи матеріального стану;
- готовність до впровадження нових методів та технологій у освітній процес для підвищення ефективності освіти;
- усвідомлення важливості знань як основного ресурсу для розвитку суспільства та самореалізації особистості;
- усвідомлення власної ролі у формуванні та розвитку людського капіталу як ключового чинника сталого розвитку суспільства;
- усвідомлення об'єктивної необхідності впровадження інновацій в освітньому процесі при виникненні нових наукових знань у психології, фізіології, антропології;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- постійне вдосконалення мотиваційних стратегій залучення учнів до вивчення іноземних мов;
- усвідомлення ролі вчителя як фасилітатора освітнього процесу;
- усвідомлення своєї національної ідентичності, але при цьому відкритість для самокритики і вільність від націоналістичних уявлень.

Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку

2.1. Інваріантна складова модуля

2.1.1. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах НУШ

Основні ідеї та принципи НУШ. Аналіз впливу освітньої реформи НУШ на зміни в педагогічній практиці. Ключові аспекти професійного розвитку в умовах НУШ. Роль педагога у процесі реформування освіти. Визначення інструментів та методів професійного розвитку педагогів. Перспективи професійного розвитку вчителів в контексті НУШ.

2.1.2. Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності

Поняття «критерії оцінювання» та «індикатори якості педагогічної діяльності», їх взаємозв'язок та значення у педагогічній практиці. Розгляд основних видів критеріїв якості педагогічної діяльності відповідно до вимог «Абетки для директора». Пояснення та приклади індикаторів, що відображають кожен з цих критеріїв. Практика оцінювання та самооцінювання педагогічної діяльності. Застосування критеріїв та індикаторів педагогічної діяльності до підготовки до проходження сертифікації та атестації.

2.1.3. Створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти

Фізична безпека: створення безпечного освітнього середовища. Поняття фізична безпека, безпечне освітнє середовище. Екосистемний підхід. Формула «Дитина у безпеці». Інформаційна та цифрова безпека. Психологічна безпека учасників освітнього процесу.

2.1.4. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу

Тема 1. Психологічні аспекти створення сприятливого безпечного середовища в закладі освіти

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в сучасних навчальних закладах. Указ Президента України «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі». Особливості спілкування дорослих, що актуалізують агресивну поведінку учнів.

Тема 2. Техніки та методи самозцілення та саморегуляції особистості

Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення у дітей різних вікових категорій, вплив стресу на успішність навчання учнів. Шляхи відновлення ресурсного стану в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самодопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в учнів.

Тема 3. Життєстійкість особистості в кризових ситуаціях

Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Забезпечення необхідних умов для подолання гострої реакції психіки людини на стрес. Опановування прийомами, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях. Стратегії подолання стресу.

Очікувані результати за інваріантною складовою професійного модуля 2.1. охоплюють:

Знання й розуміння:

- основних принципів та підходів до побудови індивідуальної програми професійного розвитку вчителя;
- складових професійної компетентності педагога;

- вимог та особливостей професійного розвитку педагогічних працівників в контексті НУШ;
- взаємозв'язку між основними принципами Нової української школи та потребами сучасного суспільства;
- ролі педагога як каталізатора особистісного розвитку учня в умовах нової парадигми освіти;
- сутності критеріїв та індикаторів в оцінюванні якості педагогічної діяльності;
- взаємозв'язку між виконанням критеріїв та досягненням освітніх цілей та завдань;
- сучасних тенденцій розвитку освіти.

Уміння:

- аналізувати власний досвід, навички та потреби для визначення пріоритетів у професійному розвитку;
- розробляти стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- планувати свій професійний розвиток, враховуючи вимоги НУШ та потреби власної педагогічної практики;
- упроваджувати засоби самовдосконалення та підвищення кваліфікації для постійного професійного зростання;
- аналізувати педагогічну діяльність з використанням різних критеріїв та індикаторів якості освіти;
- організовувати освітній процес відповідно до компетентнісного підходу.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- позитивне ставлення до постійного вдосконалення своєї професійної компетентності;
- усвідомлення відповідальності за власний професійний розвиток;
- готовність до впровадження нових педагогічних ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності;
- здатність об'єктивно оцінювати власну педагогічну діяльність та готовність до безперервного професійного розвитку;
- важливість власного професійного розвитку для реалізації освітніх стандартів;
- готовність до впровадження нових підходів та технологій у свою роботу на основі результатів оцінювання.

2.2. Варіативна складова модуля

2.2.1. Інклюзивна освіта: теорія і практика

Тема 1. Організація інклюзивного освітнього середовища: алгоритм дій закладу освіти

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб учнів з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед учнів, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами

Роль та функції психологів та педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку кожного учня, незалежно від його особливостей. Методи та стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію навчального процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку учнів, а також виявлення та вирішення можливих труднощів. Взаємодія з батьками учнів та іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища.

Тема 3. Урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі

Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, зокрема, використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Адаптаційні стратегії та індивідуальний підхід до кожного учня з урахуванням його потреб, можливостей та особливостей. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем.

2.2.2. Формування команди для розвитку культури демократії в школі

Тема 1. Демократичне врядування.

Принципи демократичного врядування. Участь – основа демократичної культури школи. Шкільні правила на основі цінностей демократії.

Тема 2. Командна взаємодія. Життєздатність команди

Командотворення: формування команди, тимбілдінг. Ролі та лідерство у командах. Фасилітація – як інструмент взаємодії та розвитку команд. Методи фасилітації, мотивації учасників, досягнень результатів роботи в команді.

Створення команди для виконання завдання, прояву ролей та командного лідерства. Можливості мотивації до участі у команді. Зростання через лідерство в команді.

Діяльність шкільних команд. Мотивація учасників/учасниць команди.

2.2.3. Побудова індивідуальної програми професійного розвитку вчителя

Нормативно-правове забезпечення безперервного професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Керівник закладу освіти». Визначення індивідуальних професійних запитів. Формувального індивідуального плану професійного розвитку.

Очікувані результати за варіативною складовою професійного модуля 2.2. охоплюють:

Знання і розуміння:

- освоєння теоретичних засад інклюзивної освіти, її цілей, принципів та основних концепцій; розуміння того, що інклюзивна освіта ґрунтується на ідеї включення всіх учнів у освітній процес, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб; знання історії розвитку інклюзивної освіти та міжнародних стандартів;
- знання методів та підходів до реалізації інклюзивної освіти в закладах освіти, включаючи розробку індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів та програм, використання різноманітних методів навчання та оцінювання, а також підтримку соціально-емоційного розвитку учнів;
- розуміння важливості співпраці між усіма учасниками навчального процесу, включаючи вчителів, батьків, психологів та інших спеціалістів, у досягненні спільної мети – створенні інклюзивного середовища, яке забезпечує розвиток кожного учня;
- описує принцип демократії в школі;
- тлумачить сутність поняття «команда», ролі та лідерство в команді, «фасилітація», сфери її застосування;
- ролі та риси фасилітатора;
- пояснює як мінімізувати ризики в роботі команди;
- називає особливості методів фасилітації та командного лідерства у школі;
- основних принципів та підходів до побудови індивідуальної програми професійного розвитку вчителя;

- складових професійної компетентності педагога;
- вимог та особливостей професійного розвитку педагогічних працівників в контексті НУШ;
- взаємозв'язку між основними принципами Нової української школи та потребами сучасного суспільства;
- ролі педагога як каталізатора особистісного розвитку учня в умовах нової парадигми освіти;
- сутності критеріїв та індикаторів в оцінюванні якості педагогічної діяльності;
- взаємозв'язку між виконанням критеріїв та досягненням освітніх цілей та завдань;
- сучасних тенденцій розвитку освіти.

Уміння:

- здатність аналізувати теоретичні підходи та концепції інклюзивної освіти, включаючи її історію розвитку та міжнародні стандарти;
- вміння застосовувати засоби та методи інклюзивної педагогіки для створення сприятливого освітнього середовища для всіх учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості та потреби;
- навички співпраці та комунікації з батьками, колегами та іншими учасниками навчального процесу для ефективної реалізації інклюзивної освіти;
- здатність до оцінювання ефективності інклюзивного середовища та розробки стратегій для його подальшого вдосконалення;
- вміння виявляти та адаптувати навчальні матеріали та методики з урахуванням різних особливих освітніх потреб учнів;
- вміння ефективно застосовувати теоретичні знання про інклюзивну освіту у практичній діяльності навчальних закладів та сприяти успішному навчанню та розвитку всіх учнів;
- добирає та практично застосовує методи фасилітації в діяльності команд;
- розробляє алгоритм фасилітаційної зустрічі зі шкільною командою;
- визначає способи мотивації до участі у команді;
- моделює можливості для лідерства кожного/-ї завдяки командній роботі;
- аналізує власний досвід, навички та потреби для визначення пріоритетів у професійному розвитку;
- розробляє стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- планує свій професійний розвиток, враховуючи вимоги НУШ та потреби власної педагогічної практики;
- упроваджує засоби самовдосконалення та підвищення кваліфікації для постійного професійного зростання;
- аналізує педагогічну діяльність з використанням різних критеріїв та індикаторів якості освіти;
- організовує освітній процес відповідно до компетентнісного підходу.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- розвинена повага до різноманітності – цінність індивідуальності кожного учня та важливість створення середовища, де кожен може розвиватися та відчувати себе прийнятим;
- усвідомлення справедливості, рівності права всіх дітей на якісну освіту та доступ до освітніх можливостей, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб;
- розуміння труднощів, з якими можуть зіткнутися діти з особливими освітніми потребами, відчуття емпатії;
- виявлення толерантного ставлення до інакшості та готовність до співпраці та взаєморозуміння з усіма учасниками освітнього процесу;

- відкритість до нових знань та методів, використання можливостей вивчення нових підходів та методик, спрямованих на покращення інклюзивної практики;
- відкритість до використання інноваційних засобів та стратегій для досягнення кращих результатів у навчанні та розвитку всіх учнів;
- відповідальність, розуміння важливості своєї ролі у створенні інклюзивного середовища та готовність до співпраці з колегами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу для досягнення спільної мети;
- ціннісне ставлення до членів/кинь команди;
- позитивне ставлення до постійного вдосконалення своєї професійної компетентності;
- усвідомлення відповідальності за власний професійний розвиток;
- готовність до впровадження нових педагогічних ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності;
- здатність об'єктивно оцінювати власну педагогічну діяльність та готовність до безперервного професійного розвитку;
- важливість власного професійного розвитку для реалізації освітніх стандартів;
- готовність до впровадження нових підходів та технологій у свою роботу на основі результатів оцінювання.

Модуль 3. Фаховий. Організація освітнього процесу з предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

3.1. Інваріантна складова модуля

3.1.1. Реалізація Концепції «Нова українська школа» в закладах освіти: ресурси та кращі практики

Огляд Концепції «Нова українська школи»: формула НУШ, основні ідеї та цілі концепції. Дорожня карта реформи. Ресурси для педагогів та адміністрації закладів освіти: інструменти та матеріали для підвищення якості освітнього процесу. Кращі практики успішної реалізації Концепції «Нова українська школа» в закладах освіти України. Фактори успіху та перешкод при впровадженні освітньої реформи.

3.1.2. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь у Новій українській школі: концептуальні ідеї та вимоги до обов'язкових результатів навчання

Мета та зміст соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Компетентнісний потенціал освітньої галузі. Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів. Специфіка опанування учнями базових знань в межах соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

3.1.3. Нормативно-правове та навчально-методичне забезпечення реалізації Державного стандарту базової середньої освіти соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Організація освітнього процесу з соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа». Аналіз нормативно-правових документів, які забезпечують реалізацію цілей соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу предметів галузі. Освітні інформаційні ресурси та онлайн-сервіси для організації дистанційного навчання й розробки уроків.

3.1.4. Модельні навчальні програми соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі: авторське бачення та особливості реалізації

Огляд та аналіз модельних навчальних програм. Опис змісту та видів навчальної діяльності. Інваріантна складова, варіативна складова змісту модельних навчальних програм освітньої галузі. Розроблення навчальних програм на основі модельних навчальних програм. Академічна свобода вчителя. Календарно-тематичне планування освітнього процесу.

3.1.5. Сучасні підходи до викладання предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу. Формування здорового способу життя. Особистісно-орієнтоване навчання як запорука розвитку особистості. Реалізація діяльнісного, компетентнісного, та інтегрованого підходів в освітньому процесі.

3.1.6. Інноваційні методики викладання предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Методичні інструменти для досягнення очікуваних результатів навчання освітньої галузі: проблемне навчання, кооперативне навчання, проєктне навчання, технології розвитку критичного мислення, технології розвитку креативного мислення; інтерактивні технології навчання, 4К тощо.

3.1.7. Інструменти оцінювання навчальних досягнень учнів із предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Формувальне оцінювання результатів навчання учнів. Розробка критеріїв оцінювання навчальних досягнень. Основні вимоги до оцінювання навчальних досягнень. Оцінювання умінь та навичок.

Орієнтири для оцінювання – використання конкретних результатів навчальної програми при діагностиці та оцінюванні навчальної діяльності учнів. Формувальне оцінювання як засіб відстеження особистісного розвитку учнів та хід набуття ними навчального досвіду і компетентностей.

3.1.8. Реалізація ключових компетентностей та наскрізних умінь у процесі викладання предметів соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Ключові компетентності учнів та наскрізні вміння Державного стандарту базової середньої освіти. Варіанти реалізації соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі в освітній програмі закладу освіти. Особливості формування в учнів ключових компетентностей та наскрізних умінь на предметах соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

3.1.9. Інформаційно-комунікаційні технології в НУШ

Особливості використання електронних ресурсів, наявних національних та регіональних освітніх цифрових ресурсів, у тому числі для підтримки навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Правові та етичні норми використання цифрових технологій та сервісів; основні правила безпечної поведінки в мережі інтернет.

Очікувані результати за інваріантною складовою фахового модуля 3.1. охоплюють:
Знання й розуміння:

- основних принципів, цілей та завдань Концепції «Нова українська школа»;
- інструментів та програм, які сприяють успішній реалізації Концепції «Нова українська школа», такі як навчальні матеріали, методичні рекомендації, технології та інші засоби;
- кращих практики впровадження Концепції «Нова українська школи» в закладах освіти України, розуміти їхні ефективні стратегії;
- особливостей модельних навчальних програм з навчальних предметів та реалізації різних видів навчальної діяльності в освітньому процесі;

- методів і прийомів для організації різних видів оцінювання, розвитку в учнів здатності до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання;
- особливості використання різних видів електронних ресурсів.

Уміння:

- розвивати навички з використання доступних ресурсів для ефективної реалізації Концепції «Нова українська школа»;
- розвивати навички аналізу та критичної оцінки кращих практик впровадження Концепції «Нова українська школа», а також вміння визначати їхню придатність для власного закладу освіти»;
- розвивати навички співпраці та комунікації з колегами, адміністрацією та іншими зацікавленими сторонами для спільного впровадження освітньої реформи;
- розробляти навчальну програму на основі модельної навчальної програми;
- організовувати партнерську та командну роботу учасників освітнього процесу;
- обирати відповідні навчальні методи для визначення навчальних потреб учнів, розвитку їх самостійності й взаємодії, відслідковування прогресу в навчанні та перевірки розуміння;
- формувати навички командної роботи в учнів та ефективно управляти нею;
- створювати умови для командної взаємодії;
- використовувати в освітньому процесі різні цифрові ресурси.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- позитивне ставлення до ідеї реформування освіти та підтримувати основні цілі та принципи Концепції «Нова українська школа»;
- гнучкість у розумінні та використанні ресурсів та практик для відповіді на потреби та виклики власного закладу освіти;
- готовність до використання нових ідей та практик, активна робота щодо їхнього впровадження;
- партнерської взаємодії та співпраці з учасниками освітнього процесу;
- постійного удосконалення мотиваційних стратегій залучення учнів до здорового способу життя;
- готовність застосувати нові підходи до організації освітнього процесу, оцінювання результатів навчання учнів;
- планування освітньої діяльності, самостійної розробки дидактичних матеріалів; формування умов досягнення успішного результату практичної діяльності, виховання ціннісного ставлення до особистісних здобутків навчання;
- дотримання правових та етичних норм використання цифрових технологій та сервісів.

3.2. Варіативна складова модуля

3.2.1. Фінансова грамотність та ділова активність

Тема 1. Фінансова грамотність та освіта

Інтеграція фінансової грамотності в освітній процес. Методи навчання фінансової грамотності учнів. Розвиток фінансових навичок через практичні завдання та проекти. Джерела доходів: зарплата, інвестиційні доходи, пасивний дохід, а також розрізнення між потребами та бажаннями при плануванні витрат. Бюджетування та управління особистими фінансами. Види доходів та витрат. Фінансові інструменти. Банківські послуги та продукти. Інвестиції та ризики. Кредитування та позичкові продукти. Фінансова безпека та шахрайство. Фінансові піраміди.

Тема 2. Стратегії фінансового успіху

Фінансове планування для майбутнього. Ефективне управління ризиками та непередбачуваними витратами. Баланс між фінансовими цілями та особистим задоволенням. Заощадження й інвестиції та їх форми. Депозити і гарантування вкладів населення. Інфляція та вартість грошей у часі. Страхування та страхові послуги. Небанківські фінансово-кредитні установи. Способи здійснення платежів з використанням готівки, безготівкових коштів та

електронних грошей. Інноваційні підходи до фінансової грамотності. Використання технологій для навчання фінансовій грамотності. Ігрові методи навчання та симуляції для розвитку фінансових навичок. Приклади кращої практики в інтеграції фінансової грамотності в освітній процес.

Тема 3. Підприємництво та інновації

Основи підприємницької діяльності. Поняття підприємництво, соціальне підприємництво. Особливості формування винагороди найманого працівника і підприємця за працю, податкова культура. Розвиток підприємницьких навичок учасників освітнього процесу. Ідея, планування та запуск власного бізнесу. Форми зайнятості населення у сучасному світі. Домогосподарство як найменша економічна одиниця.

3.2.2. Особливості викладання курсу «Культура добросусідства»

Тема 1. Навчальний предмет «Культура добросусідства» в контексті Нової української школи

Концептуальні засади викладання навчального предмету «Культура добросусідства». Методичний інструментарій викладання навчального предмету «Культура добросусідства» як засіб формування ключових компетентностей. Оцінювання результатів навчання учнів.

Тема 2. «Культура добросусідства» як елемент формування громадянських та соціальних компетентностей здобувачів освіти

Європейська рамка культури демократії. Права людини і права дитини в темах програми навчального предмету «Культура добросусідства».

Тема 3. Удосконалення навичок конструктивної комунікації і співпраці

Ставлення до інших людей. Емоції та почуття в житті людини. Ефективна комунікація. Комунікативні техніки. Активні та інтерактивні методи у викладанні навчального предмета «Культура добросусідства». Кооперативне навчання: організація роботи в малих групах і парах.

3.2.3. Освітнє середовище закладу освіти: виміри безпеки

Тема 1. Дії в умовах надзвичайних станів та надзвичайних ситуацій

Поняття про надзвичайні ситуації та надзвичайні події. Вміст та складання тривожної валізи. Правила поведінки під час різних видів обстрілів та виходу із зони бойових дій. Безпека людини в умовах наявності мін, вибухонебезпечних та виявленні підозрілих предметів. Типи мінно-вибухових травм та надання першої домедичної допомоги. Види терористичних проявів, способи дій терористів та захист населення від них. Порядок дій людини в натовпі.

Тема 2. Перша медична доглядська допомога

Заходи проведення серцево-легеневої реанімації. Підтримання і відновлення кровообігу. Підтримання і відновлення дихання. Періоди та ознаки смерті. Повернення потерпілих до життя. Претермальні стани. Гемостаз, види кровотеч, методи зупинення кровотеч. Допомога при опіках та відмороженнях.

Тема 3. Ментальне здоров'я та кібербезпека

Само- та взаємодопомога при панічному нападі, тривозі, істеричі, ступорі, апатії, проявах гніву, злості, агресії. Заходи підтримки постраждалого під час надзвичайних ситуацій.

3.2.4. Упровадження й популяризація відновних практик і розв'язання конфліктів мирним шляхом

Тема 1. Відновний підхід. Безпечне освітнє середовище. Методика та практика відновної комунікації

Кейс – навчання для розвитку практичних умінь застосування технік відновної комунікації в професійній діяльності. Ресурсні можливості та професійні зони застосування відновних практик у роботі фахівців, методичне забезпечення впровадження відновних практик до освітнього процесу закладів освіти.

Тема 2. Конфліктологічна компетентність педагогічних працівників

Наукове визначення конфлікту та його ознаки. Структурна модель конфлікту. Динаміка конфлікту. Конструктивні та деструктивні функції конфліктів. Причини конфліктів. Конфліктогени та їх класифікація. Особистісна складова конфлікту. Особистісні та об'єктивні фактори виникнення конфлікту. Обмін досвідом та вдосконалення міжособистісної взаємодії.

Тема 3. Роль служб порозуміння у закладах освіти в процесі забезпечення та створення безпечного освітнього середовища

Наукове розширення поняття шкільна медіація, як ефективне вирішення конфліктів у навчальних закладах. Її особливості та способи організації в закладі освіти, переваги впровадження медіації ровесників, відновні можливості шкільної медіації, як відбувається впровадження шкільної служби порозуміння. Чинники та рушійні сили успішної роботи шкільної медіації. Обмін досвідом та вдосконалення міжособистісної взаємодії.

3.2.5. Діджиталізація освітнього процесу

Тема 1. Застосування хмарних сервісів для реалізації практичної складової навчальних програм

Хмарні сервіси для зберігання і синхронізації даних. Переваги та недоліки використання хмарних сервісів на практичних роботах. Створення дидактичних матеріалів засобами хмарних технологій.

Тема 2. Створення цифрових інтерактивних вправ

Застосування цифрових інтерактивних ресурсів на різних етапах засвоєння навчального матеріалу. Формування системи базових знань, практичних умінь і навичок систематичного та логічного застосування цифрових інструментів, інтерактивних ресурсів та цифрових технологій у професійній діяльності.

Тема 3. Віртуальні платформи для групової роботи за індивідуальними завданнями

Використання електронних віртуальних платформ для забезпечення ефективної взаємодії учасників освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти.

3.2.6. Формування здорових харчових звичок в учасників освітнього процесу

Тема 1. Засади здорового харчування

Навіщо людина їсть? Нутрієнти, макро- і мікронутрієнти. Їжа – це отрута та ліки. Харчові звички. Вітаміни в житті людини. Вода. Тарілка здорового харчування. Щоденник харчування.

Тема 2. Генетичні та середовищні аспекти харчової поведінки

Українські традиції та страви. Харчові традиції у різних культурах. Харчові звички. Розлади харчування. Досягнення нутрієноміки.

Тема 3. Маркери формування здорових харчових звичок

Умови зберігання та термін придатності різних продуктів. Маркетинг і реклама. Утилізація харчових відходів. Електронні помічники для організації харчового режиму.

3.2.7. Особливості педагогічної взаємодії з учнями цифрового покоління

Тема 1. Цифрове покоління у контексті теорії поколінь

Інформаційне суспільство як етап розвитку цивілізації. Типологія поколінь у ракурсі соціокультурного простору. Переформатування понятійного мислення у парадигмі кліпової культури.

Теорія поколінь як сукупність суспільно-наукових підходів в царинах соціології, філософії та психології. Стратегія конструктивної комунікації в розрізі теорії поколінь.

Тема 2. «Кліпове мислення» та його переваги у контексті навчальної діяльності виховання цифрового покоління

Кліпове мислення як спосіб пізнання. Ключові ознаки трансформації моделі споживання інформації дітьми інтернет-покоління. Ризики маніпулятивного впливу у реаліях кліпової свідомості. Психолого-педагогічні особливості дітей, яким притаманне кліпове мислення.

Увага як об'єкт боротьби в інформаційному просторі. Корисні навички взаємодії дітей мережевого покоління з інфомедійним середовищем. Образне мислення, реактивність та багатозадачність в аспекті корисних умінь під час навчання. Потенційні можливості педагога у процесі створення конструктивної взаємодії з дітьми цифрового покоління.

Тема 3. Методи ефективної педагогічної взаємодії з сучасним вихованцем

Візуалізація та мультимедійність як визначальні фактори взаємодії з віртуальним інформаційним середовищем. Освітні практики активізації переваг кліпового мислення. Візуалізація як основа успішної інтернет-комунікації.

3.2.8. Інструменти формування навичок безпеки й здоров'язбереження в учасників освітнього процесу

Тема 1. Ефективні методи й технології формування навичок безпеки й здоров'язбереження

Інтеграційний підхід до організації освітнього процесу. Проблемне навчання як ефективний метод розвитку здатності до прогнозування в ситуації небезпеки. Застосування технології критичного мислення для формуванні навичок безпеки й здоров'язбереження. Тренінгові вправи й моделювання життєвих ситуацій як способи вироблення навичок безпеки в учнів. Проектна діяльність учнів: мотиваційний потенціал і розвиток креативного мислення.

Тема 2. Креативне мислення в надзвичайних ситуаціях: підходи до формування

Сутність поняття креативне мислення. Значення креативного мислення в розв'язанні нестандартних ситуацій пов'язаних з небезпекою. Передумови креативного мислення. Креативне розв'язання проблем, пов'язаних з небезпечними ситуаціями. Корисні звички для формування навичок здоров'язбереження.

Тема 3. Квест як інноваційна технологія формування навичок безпеки й здоров'язбереження

Сутність понять квест і технологія навчання. Класифікація квестів. Компетентнісний потенціал квесту з безпеки. Структура квесту. Етапу квесту. Розробка сюжету й дидактичних матеріалів для проведення квесту з безпеки. Алгоритмізація квесту та умови для розвитку безпекових навичок і творчого потенціалу.

Очікувані результати за варіативною складовою фахового модуля 3.2. охоплюють:

Знання і розуміння:

- основних принципів фінансової грамотності та їх значення для особистого фінансового благополуччя, включаючи знання фінансових інструментів, таких як банківські послуги, інвестиції, кредити, податки, та їх вплив на фінансовий стан особистості та суспільства;
- ризиків та можливостей фінансового планування для досягнення фінансових цілей;
- основних принципів підприємництва та інновацій;
- процесу створення та управління підприємством, включаючи розробку бізнес-плану, маркетингові стратегії, фінансове планування та правові аспекти;
- важливості інновацій у розвитку підприємництва та їх роль у створенні конкурентної переваги;
- концептуальних засад викладання культури добросусідства;
- методів інтерактивного навчання;
- нормативно-правової бази щодо оцінювання учнів;
- Європейської рамки культури демократії;
- алгоритму дій в умовах надзвичайних станів та надзвичайних ситуацій;
- прийомів реанімації, методики проведення штучної вентиляції легень та непрямого масажу серця;
- поняття відновного підходу; відмінності відновного підходу від дисциплінарного;

- переваг та актуальності впровадження відновного підходу до освітнього процесу;
- конфліктологічного діапазону професійної компетентності суб'єктів освітнього процесу;
- особливості сприйняття конфліктної ситуації та основні види класифікацій конфліктів;
- теоретичне осмислення та розширення поняття шкільна медіація, як ефективне вирішення конфліктів у освітніх закладах;
- особливостей та відмінностей організації освітнього процесу в умовах відкритої освіти за допомогою дистанційних платформ;
- правових та етичних норм використання цифрових технологій та сервісів; основних правил безпечної поведінки в мережі інтернет;
- особливостей використання різних видів електронних цифрових ресурсів, у тому числі для підтримки навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- піраміди здорового харчування, як інструмента формування здорових харчових звичок;
- різноманітних культур харчування та їх впливу на формування харчових звичок населення;
- сучасних тенденцій трансформації пізнавальної діяльності вихованців цифрового покоління в інформаційному суспільстві;
- академічної свободи педагога в організації освітнього процесу;
- проблемних аспектів та переваг кліпового мислення у дітей інтернет-покоління;
- сучасних методів і технологій формування навичок безпеки й здоров'язбереження.

Уміння:

- здатність створювати особистий бюджет, вести облік доходів та витрат, розробляти стратегії фінансового планування на короткострокову та довгострокову перспективу;
- навички аналізу та оцінки ризиків інвестування, прийняття обґрунтованих фінансових рішень, ефективне використання різних фінансових інструментів для досягнення своїх цілей;
- здатність розробляти та оцінювати ідеї для нового бізнесу або інноваційного продукту;
- вміння створювати ефективні бізнес-стратегії та плани розвитку підприємства;
- навички ефективного ведення бізнесу, включаючи управління людськими ресурсами, фінансами та маркетингом;
- здатність впроваджувати інноваційні підходи та технології для вдосконалення бізнес-процесів та продуктів;
- застосовувати методичний інструментарій викладання навчального предмету «Культура добросусідства»;
- ідентифікувати дескриптори рамки компетентностей у очікуваних результатах програми;
- моделювати застосування методів кооперативного навчання у контексті вивчення культури добросусідства;
- застосовувати комунікативні техніки у роботі з проблемними ситуаціями/кейсами;
- моделювати застосування європейської рамки культури демократії в темах програми культури добросусідства;
- здійснювати навчання учнів порядку дій в умовах виникнення надзвичайних ситуацій та небезпечних подій;
- дотримуватися правил безпечної поведінки у надзвичайних ситуаціях;
- використовувати методичні інструменти для розроблення та проведення занять з правил власної безпеки та надання домедичної допомоги;
- проводити заходи з профілактики травматизму;
- пошук шляхів вирішення конфліктної ситуації;
- прогнозувати, вирішувати, управляти конфліктами;
- використовувати цифрове освітнє середовище для навчання, моніторингу та контролю його якості;
- добирати та використовувати цифрові інструменти для професійного спілкування та спілкування з учасниками освітнього процесу;

- добирати безпечні, доцільні для навчання здобувачів освіти електронні (цифрові) освітні ресурси, впорядковувати їх та використовувати з урахуванням мети, умов навчання, вікових особливостей та їхніх потреб;
- модифікувати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси з урахуванням дозволів та ліцензій, створювати нові, надавати доступ до них здобувачам освіти;
- використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та сервіси для забезпечення ефективної взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти;
- оцінювати вплив харчових виборів на навколишнє середовище і суспільство в цілому;
- приймати усвідомлені рішення щодо свого режиму харчування;
- упроваджувати здорові звички у повсякденне життя, зокрема завдяки регулярної фізичної активності та вживанню достатньої кількості води;
- розраховувати добовий та тижневий раціон;
- надавати допомогу при непритомності та усунення загрози життю людини;
- викликати швидку допомогу;
- надавати домедичну допомогу при раптовій зупинці кровообігу;
- накладати пов'язки та биндажі на поранення;
- застосовувати алгоритм іммобілізації переломів та вивихів;
- адаптувати методичні прийоми та способи педагогічної взаємодії до особливостей сприйняття інформації сучасними вихованцями;
- використовувати в освітньому процесі корисні навички сучасних дітей щодо взаємодії з різноформатним контентом;
- знаходити достовірну інформацію;
- моделювати зміст навчання;
- застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту задля формування навичок безпеки й здоров'язбереження;
- добирати ефективні методичні інструменти формування навичок безпеки й здоров'язбереження;
- формувати ціннісні ставлення учнів щодо безпечної поведінки.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- розвинута відповідальність та самостійність у фінансових питаннях;
- усвідомлення важливості постійного навчання та саморозвитку у сфері фінансової грамотності;
- стимулювання прагнення до фінансової незалежності та стабільності як важливого елементу особистого щастя і благополуччя;
- розвинута підприємницька ментальність та готовність до прийняття ризику;
- прагнення до постійного удосконалення та інноваційного підходу у веденні бізнесу;
- цінність ефективного співробітництва та партнерства у розвитку підприємства;
- відчуття відповідальності перед спільнотою та соціальна відповідальність у веденні бізнесу;
- стверджує, що права людини завжди слід поважати та захищати;
- дотримується поглядів, що кожен має докладати зусиль заради досягнення взаєморозуміння та змістовного діалогу між людьми та групами, які різняться між собою;
- стверджує, що для того, щоб допомогти розпізнати наші різні ідентичності та культурну належність, слід вести міжкультурний діалог;

- стверджує, що школа має вчити учнів демократії та як діяти громадянам в умовах демократії;
- налагоджує контакти з іншими людьми для вивчення їхньої культури;
- застосовувати отримані знання в професійній діяльності;
- здійснювати практичну діяльність засвоєних знань;
- здатність критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних з впровадженням служб порозуміння у закладах освіти;
- здатність критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням цифрових технологій;
- мотивація до проектування, створення, поширення нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів для власної педагогічної діяльності;
- критичне розуміння рекламних та маркетингових прийомів на ринках продуктів харчування;
- національна кухня – культурна спадщина народу;
- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- готовність до творчого пошуку методів конструктивної комунікації з дітьми;
- інтернет-покоління на засадах педагогіки партнерства;
- професійна мобільність та гнучкість;
- життя і здоров'я – найбільша цінність;
- усвідомлення необхідності дотримання правил безпеки задля збереження життя та майна;
- усвідомлення відповідальності за наслідки своїх дій (рішень) для себе та інших осіб.

Рекомендовані джерела

1. «Мінна безпека не безпека»: посібник для дітей про правила поведінки з вибухонебезпечними предметами. URL: <https://don.kyivcity.gov.ua/files/2022/4/27/1.pdf>
2. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors. URL: www.coe.int/lang-cefr
3. PISA-2021: рамковий документ щодо оцінювання креативного мислення (чорновий варіант, третя редакція) / пер. з англ. К. Шумової ; наук. ред. Т. Вакуленко, В. Терещенко. Київ: Український центр оцінювання якості освіти, 2022. 131 с.
4. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
5. Алгоритм дій місцевих органів виконавчої влади органів місцевого самоврядування, органів управління освітою, керівників закладів освіти щодо забезпечення укриття учасників освітнього процесу. URL: <https://bit.ly/3YnKDDS>
6. Бабак А.І., Вольянська С.Є. Креативне мислення – ключова компетентність педагога XXI століття. URL: https://www.researchgate.net/publication/357125425_KREATIVNE_MISLENNIA_-_KLUCOVA_KOMPETENTNIST_PEDAGOGA_NHI_STOLITTA
7. Бахтіна Г.П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>.
8. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>
9. Бех І.Д., Чорна К.І. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України

(програмно-виховний контекст). Київ, 2014. 44 с.

10. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ: Державна служба якості освіти, 2019. 240 с. URL: <https://bit.ly/3WgK1Ou>
11. Богосвятська А., Кудрик Л. Комунікативна компетентність педагога-коуча. *Зарубіжна література в школах України*. 2020. № 4, С. 12-17.
12. Бондаренко Н. Модерна українська ідентичність як основа формування європейськості майбутньої еліти. Обдаровані діти – скарб нації!: матер. III Міжнародної наук.-практ. онлайн-конференції (м. Київ, 18-23 серп. 2022 р.). 2022. С. 139–149. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731816>
13. Використання Kahoot у навчально-виховному процесі. URL: <https://bit.ly/3Vmanig>
14. Відеокурс про здорове харчування з Євгеном Клопотенком за участі лікарів-дієтологів з Асоціації дорослого та дитячого харчування. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLIumsbnlfadhOiQSJO6lHlgYQrEdVjty7>.
15. Воронова С.В. Коуч-технологія для директора школи. Управління школою. 2018. №31-33, С. 80-94.
16. Гончар Л. Взаємини в сучасній сім'ї. Гуманізація батьківсько-дитячих взаємин. Методист. 2019. № 1, С. 34-40.
17. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с.
18. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
19. Громадянська відповідальність: 80 вправ для формування громадянської та соціальної компетентностей під час вивчення різних шкільних предметів. 5-9 клас : посібник для вчителя / М. Рафальська та ін. Харків: ВГ «Основа», 2017. 136 с.
20. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. *Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ*: матеріали науково-практичної конференції. URL: <http://conf.zippo.net.ua/?p=79>
21. Державний стандарт базової загальної освіти : Постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
22. Деякі питання організації та проведення супервізії : Наказ МОН від 18.10.2019 №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
23. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 3-тє вид., випр. Київ: Академвидав, 2015. 304 с.
24. Домедична допомога в умовах надзвичайних ситуацій: практичний посібник / П.Б. Волянський та ін. Київ: ФОП Панов А.М., 2016.
25. Європейське мовне портфоліо: методичний посібник. URL: <http://surl.li/eakzd>
26. Євтух М.Б., Черкашина Т.В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: підручник. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2017. 348 с.
27. Здорове харчування дітей. URL: <https://kristti.com.ua/zdorove-harchuvannya-ditej/>
28. Зеленська Л.Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). *Молодь і ринок*. 2021. № 9(195), С. 16-20.
29. Зеленська Л.Д. Модерація як форма реалізації супервізії в НУШ. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди. 2021. Т. 2, С. 95-98.
30. Інклюзивна освіта: навчальний посібник / М. Порошенко та ін. Київ: ТОВ «Агентство

«Україна», 2019. 300 с.

31. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів: навч.-метод. посіб. Київ, 2018. 174 с.

32. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/metodichni-rekomendaciyi>

33. ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД У ШКІЛЬНИЙ ПРИРОДНИЧІЙ ОСВІТІ. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/6.pdf (дата звернення: 20.01.2024).

34. Інтегративний підхід: актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи: навчально-методичний посібник / уклад.: Н.Б. Ларіонова, Н.М. Стрельцова. Харків: «Друкарня Мадрид», 2018. 76 с.

35. Інтеграційний підхід до організації освітнього процесу. URL: https://zib.com.ua/ua/print/141997yak_kritichne_mislennya_dopomozhe_u_nadzvichaynih_sit_uaciyah.html (дата звернення: 20.01. 2024).

36. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. / авт.-укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ: АПН, 2002. 136 с.

37. Інформаційні матеріали на тему психологічної допомоги для дітей та дорослих в час війни. URL: <https://k-s.org.ua/coping-war/>

38. Ісаєва Г. Метод проєктів – ефективна технологія навчання. Підручник для директора. 2005. №9-10. С.4-10.

39. Книш І.В. Кліпове мислення як норма та прояв геніальності. Нові виміри духовності на початку ХХІ століття: матеріали VI Міжнародної on-line конференції (24-25 травня 2018 року, Сумський державний університет) / за ред. проф. І.П. Мозгового. 2018. С. 48-49.

40. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>. (дата звернення: 30.11.2022).

41. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року № 5403- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> ;

42. Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни: посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти, розроблений Громадською організацією «GoGlobal» спільно з Центром «Розвиток КСВ» та експертною платформою Career Hub у рамках програми «Мріємо та діємо».

43. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya (дата звернення 16.01.2018)

44. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та розвитку громадянської освіти в Україні: додаток до Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки України. 2015. № 8, С. 87–95.

45. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>

46. Корекційно-розвиткова програма формування стійкості до стресу у дітей дошкільного віку та школярів «Безпечний простір»: навчально-методичний посібник / С. О. Богданов та ін. Київ: НаУКМА, 2017. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/707671/1/KRP2017.pdf>

47. Корнієнко О.Р. Про актуальність запровадження STEM-навчання в Україні. URL: <https://elenakornienko.blogspot.com/2016/02/stem.html> (дата звернення: 18.03.2024).

48. Кочкурова О.В. Динаміка професійної ідентичності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 12*. 2019. Вип. 25 (49), С. 200-205.
49. Креативне мислення: чи можливо оцінити та як його перевірити? URL: <https://osvitoria.media/experience/kreatyvne-myslennya-chy-mozhlyvo-otsinyty-ta-yak-jogo-pereviryty/> (дата звернення: 20.01.2024).
50. Кремень В.Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. Київ: Грамота, 2007. 576 с.
51. Культура добросусідства: комплект програм спеціального інтегрованого курсу для закладів освіти України / М.А. Араджионі та ін. Київ: ТОВ «ЛітМір», 2018. 260 с.
52. ЛІТНІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ: збірник наукових матеріалів XXI Міжнародної науково-практичної інтернет – конференції. Ч.5. URL: https://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2018/07/%D0%A75_XIX.pdf (дата звернення: 20.01.2024).
53. Методичні рекомендації МОН України щодо проведення просвітницької роботи з учасниками освітнього процесу в закладах дошкільної освіти з питань уникнення враження мінами, вибухонебезпечними предметами та ознайомлення з правилами поведінки в надзвичайній ситуації. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/627/125/e34/627125e3412d4434578376.pdf>
54. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в школах у 2022/2023 навчальному році / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL: <https://bit.ly/3VV1O0D>
55. Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2023/2024 навчальному році (Лист ІМЗО від 01.08.2023 № 21/08-1242).
56. Мірошник О.Г. Професійно-педагогічна рефлексія у вимірах основних сфер професійної активності вчителя. *Психологія і особистість*. 2015. №1 (7), С. 162-173.
57. Міфи та упередження щодо здорового харчування / Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/mifi-ta-uperedzhennja-schodo-zdorovogo-harchuvannja>.
58. Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика: монографія / за наук. ред. Н. Сизоненко. Київ: Вид-во Ліра-К, 2020. 256 с.
59. Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>
60. Навчальна кінезіологія: проста гімнастика для мозку. URL: <https://bit.ly/3XKqdVt>
61. Навчання, досвід, наставництво. Інформаційний бюлетень *За медичні права*. Квітень 2011. № 4, С. 2-3. URL: <http://lviv.medprof.org.ua/uploads/media/2-3.pdf>
62. Нова українська школа. 2017. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
63. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
64. Олексюк О.Р. Деякі аспекти синергетичних ефектів у впровадженні STEM-освіти. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник тез III міжнародної наук.-практ. конференції (м. Тернопіль, 9-10 квітня. 2020 р.). 2020. С. 263–265.
65. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 4, С. 36 – 42.
66. Опачко М.В. Системний та інтегративний підходи в освіті: методичний посібник. Ужгород: УжНУ, 2016. 69 с
67. Опачко М.В. Філософія сучасної освіти: навчально-методичний посібник. Ужгород:

УжНУ, 2016. 72 с.

68. Опис цифрової компетентності педагогічних працівників / Н. Морзе та ін. Ел.фахове видання *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 1-53. Київ, 27-28.09.2019. URL: <https://bit.ly/3ineA6B>

69. Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій: методичні рекомендації для позашкільця / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL : <https://bit.ly/3VV100D>

70. Особливості діяльності психологічної служби у закладах освіти в умовах дистанційного навчання: методичні матеріали / Войцях Т. В. та ін. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 112 с. С. 59-73. URL: <https://cutt.ly/ohA3OAU>

71. Павлюх В.В. Розвиток креативності в учнів різного віку: навч.-метод. посібник. КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського». 2023. 72 с. URL: <file:///C:/Users/Admin/Desktop/857.pdf>

72. Партнерська взаємодія вчителів і батьків у контексті Нової української школи: методичний посібник / за ред. Л.М. Загрійчук, Г.Д. Стрільчик. Івано-Франківськ, 2019. 279 с.

73. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі – міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>

74. Підприємництво для школярів. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/pidpriemnictvo-dla-skolariv-modul-3>

75. Пітерсон Д. 12 правил життя. Як перемогти хаос / пер. з англ. Д. Кожедуба. 3-тє вид. Київ: Наш формат, 2021. 384 с.

76. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

77. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.

78. Пометун О. І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи: навч.-метод. посібник. Київ: Вид. дім «Освіта». 2020. 192 с.

79. Пометун О.І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посібник. Київ, 2020. 104 с.

80. Пометун О.І., Сущенко І.М. Основи критичного мислення: метод. посіб. для вчителів. Дніпро: ЛІРА, 2016. 156 с.

81. Портал про харчування школярів «Знаймо». URL: <https://znaimo.gov.ua/>.

82. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 №1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.

83. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 05.07.2012 р. № 5081-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 30, ст. 340.

84. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: Постанова КМУ від 09.01.2014 №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>

85. Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту : Постанова КМУ від 27.09.2017 №733. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>

86. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах: Наказ МОЗ України 09.03.2022 № 441. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>.

87. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес.

(№ 178-179). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

88. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності: Закон України від 13.12.2022 № 2834- IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 46, ст. 116.

89. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2020, № 31, ст. 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

90. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 05.12.2015 № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

91. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennyakoncepciyi-rozvitku-a960r> (дата звернення: 18.03.2024).

92. Про.Безпеку: безпечна освітня екосистема громади: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Н. Софій, А. Аносової. Київ: Центр інноваційної освіти «Про. Світ», 2023. 518 с

93. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadskeobgovorennya/2018/10/22/innovatsiynogo-rozvitkuukraini.pdf> (дата звернення: 18.03. 2024).

94. Професійний Стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)" (Редакція станом на 23.12.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>

95. Психосоціальна підтримка в умовах надзвичайних ситуацій: підхід резилієнс. URL:http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12799/Resilience_Manual_for_Trainers.pdf?sequence=1

96. Пучков І. Використання змішаного навчання при підготовці вчителів початкових класів. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2017. № 1 (13)? С. 260-264.

97. Рекомендації ВООЗ щодо вживання жирів і вуглеводів / Центр громадського здоров'я. URL: <https://phc.org.ua/news/zdorove-kharchuvannya-vooz-onovila-rekomendacii-schodo-vzhivannya-zhiriv-i-vuglevodiv>.

98. Рекомендації Міністерства охорони здоров'я зі здорового харчування. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/moz-ukraini-predstavilo-rekomendacii-zi-zdorovogo-harchuvannja>.

99. Руденко І.М. Психологічні техніки емоційної саморегуляції для учасників освітнього процесу в умовах Нової української школи: посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2022. 57 с.

100. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / укладач А.В. Аносова; за заг. ред. Е.А. Пінковської, Т.В. Черкашиної. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 152 с.

101. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : Наказ МОЗ України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>

102. Сенчина Н.Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.

103. Сікора Я. Інтеграція електронного навчання і дистанційних освітніх технологій в

- навчальний процес ВНЗ. *Актуальні питання сучасної інформатики*. 2023. № 3. С. 92-95.
104. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>
105. Сокирко О. Кулінарна мандрівка в Гетьманщину: Секрети й таємниці староукраїнської кухні середини XVII-XVIII ст. Київ: Темпора, 2022. 270 с.
106. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник / Т.М. Титаренко та ін.; за наук. ред. Т.М. Титаренко. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.
107. Спрощене оподаткування – загальноприйнята світова практика. URL: <http://www.academia.org.ua/?p=282>.
108. Степаненко О.О. Обґрунтування поняття «тьютор» у освітньо-дослідницькому просторі. *Педагогічні науки*. 2018. № 3, С. 198-204.
109. Стратегія фінансової грамотності. Національний банк України. URL: <https://bit.ly/3POU8Im>
110. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів: poradnik для супервізорів (наставників). USAID, 2018. 60 с.
111. Терлецька Л.Г. Психологія здоров'я: психічна саморегуляція. Київ: Слово, 2020. 136 с.
112. Технології професійного розвитку педагогів: навч.-метод. посіб. / упорядники: Т.М. Сорочан, М.І. Скрипник; Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менедж. освіти». Київ, 2016. 231 с. URL: <https://bit.ly/3j19Fso>
113. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності : Наказ МОН України від 10.12.2021 р. № 1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
114. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / уклад.: Клокар Н.І., Нікулочкіна О.В. Київ, 2018. 6 с.
115. Типові освітні програми. URL: <https://bit.ly/3EW5dlM>
116. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник. Київ, 2019. 272 с.
117. Фінансова просвіта. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. URL: <https://www.fg.gov.ua/finansova-prosvita>
118. Фінансовий сенсей. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/finansovyy-sensey>
119. Цифрова трансформація освіти і науки. URL: <https://bit.ly/3iZgvys>.
120. Черкашина Т.В. Сучасні педагогічні практики: педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник для педагогічних працівників. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 162 с.
121. Шуневич О.М. Фасилітативний підхід як умова трансформаційного навчання вчителів у післядипломній освіті. Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти: матеріали І Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції. Рівне. 2018. С. 219-224.